

NATUURONDERZOEK LEENDESTRAAT HOOGE MIERDE

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Rho Adviseurs
Contactpersoon: [REDACTED]
Adres: [REDACTED]
Tel: 040-3032312
E-mail: [REDACTED]

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Adres: [REDACTED]
Tel: 0172 576072
E-mail: [REDACTED]@eco-logisch.com

Projectleider: [REDACTED]

Auteur: [REDACTED]
Kwaliteitscontrole: [REDACTED]

Projectcode: RAVW2299
Status: Definitief
Datum: 12-10-2023

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten bij
brancheorganisatie Netwerk Groene Bureaus.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O.
Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten op de
Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee
toegang tot de meest volledige natuurgegevens in
Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel.....	4
1.2	Wettelijk kader	4
2	Onderzoeksmethodiek.....	6
2.1	Boommarter en steenmarter	6
2.2	Eekhoorn	6
2.3	Huismus	6
2.4	Kleine marterachtigen.....	6
2.5	Steenuil	6
2.6	Vleermuizen.....	7
2.6.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	7
2.6.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	7
2.6.3	Winterverblijfplaatsen	7
2.6.4	Vliegroutes en foerageergebieden	7
2.7	Overzicht inventarisaties.....	8
3	Resultaten.....	9
3.1	Boommarter en steenmarter	9
3.2	Eekhoorn	9
3.3	Huismus	9
3.4	Kleine marterachtigen.....	9
3.5	Steenuil	9
3.6	Vleermuizen.....	9
3.6.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	10
3.6.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	10
3.6.3	Winterverblijfplaatsen	10
3.6.4	Vliegroutes en foerageergebieden	10
3.7	Beschermde functies projectgebied	10
4	Conclusie en aanbevelingen	11
4.1	Conclusie.....	11
4.2	Aanbevelingen t.a.v. de Wet natuurbescherming	11
	Bijlage 1: Kaart locaties cameravallen en waarnemingen marterachtigen	13
	Bijlage 2: Kaart resultaten steenuil	14
	Bijlage 3: Kaart resultaten vleermuizen	15
	Bijlage 4: Foto's nestlocaties en verblijfplaatsen.....	16

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De initiatiefnemer is voornemens circa 90 nieuwe woningen te realiseren in het projectgebied. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

In 2022 is door IJzerman advies verkennend natuuronderzoek uitgevoerd middels een quickscan Wet natuurbescherming¹. Uit de quickscan is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor de boommarter, eekhoorn, huismus, kleine marterachtigen, steenmarter, steenuil en vleermuizen. In opdracht van Rho adviseurs is derhalve een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door de boommarter, eekhoorn, huismus, kleine marterachtigen, steenmarter, steenuil en vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Er wordt onderscheid gemaakt in soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Er kan mogelijk zonder een ontheffing middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten en aan de voorwaarden in de gedragscode wordt voldaan.

De nestlocaties van de huismus en de steenuil zijn jaarrond beschermd. Alle vleermuizen zijn op Europees niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) en artikel 3.5 (Habitatrichtlijn) van de Wet natuurbescherming.

De boommarter, eekhoorn, kleine marterachtigen en de steenmarter zijn op nationaal niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

¹ IJzerman advies (2022). *Quick scan flora en fauna locatie Leendestraat, Hooge Mierde*. 22 mei 2022.

Zorgplicht

De zorgplicht is opgenomen in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 1.11 Wnb (zorgplicht)

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. Dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. Indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of;
 - c. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Europees beschermde soorten – Vogelrichtlijn (Artikel 3.1 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten – Habitatrichtlijn (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten (Artikel 3.10 Wet natuurbescherming)

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 BOOMMARTER EN STEENMARTER

Het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van de boommarter en de steenmarter is uitgevoerd met behulp van cameravallen met infraroodflits. Deze zijn (inpandig) opgesteld op locaties waar sporen van de boommarter en de steenmarter zijn aangetroffen of waar deze verwacht worden langs te komen. Deze cameravallen zijn minstens zes weken actief geweest in de periode maart tot en met augustus 2023. De camerabeelden zijn periodiek tijdens overige inventarisaties gecontroleerd op waarnemingen van de boommarter en de steenmarter. Dit onderzoek is simultaan met het onderzoek naar kleine marterachtigen uitgevoerd.

2.2 EEKHOORN

Ten behoeve van het onderzoek naar de eekhoorn zijn de bomen in het projectgebied gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten van de eekhoorn. Dit onderzoek is uitgevoerd in de winterperiode / het vroege voorjaar, wanneer er nog geen blad aan de bomen aanwezig is. Tijdens de overige inventarisaties is eveneens aandacht geschonken aan de aanwezigheid van individuen van de eekhoorn.

2.3 HUISMUS

Er is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nestlocaties van de huismus. Daarnaast zijn de aanwezige elementen van het functioneel leefgebied in het projectgebied in kaart gebracht. Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd op basis van de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus². De inventarisatie bestond uit twee bezoeken van minimaal één uur tussen één uur na zonsopkomst en één uur voor zonsondergang in de periode 1 april – 20 juni 2023. Tussen de twee inventarisaties is een minimum tussenperiode van tien dagen gehanteerd.

2.4 KLEINE MARTERACHTIGEN

De groep kleine marterachtigen bestaat uit de bunzing, hermelijn en de wezel. Het onderzoek naar de bunzing, hermelijn en de wezel is primair uitgevoerd met behulp van zogenaamde wezelcamera's. Dit zijn standaard cameravallen welke in een behuizing worden geplaatst met twee openingen geschikt voor marterachtigen. In de behuizing is vervolgens geurstof of lokvoer aangebracht. Deze cameravallen zijn minstens zes weken actief geweest in de periode maart tot en met augustus 2023, waarbij ze periodiek zijn uitgelezen en de batterijen zijn vervast. De wezelcamera's zijn geschikt voor het in beeld brengen van de hermelijn en de wezel en in mindere mate ook de bunzing.

Voor het in beeld brengen van de lokale verspreiding van de bunzing zijn daarom aanvullend op strategische plaatsen cameravallen in het veld geplaatst. Voor de camera is een geurstof aangebracht om de trefkans op individuen van de bunzing te vergroten. De cameraval locaties zijn ter plaatse in het veld bepaald aan de hand van de aanwezigheid van geschikt habitat. De verschillende inventarisatiemethoden vullen elkaar aan en geven een volledig beeld van de verspreiding van kleine marters in het projectgebied.

Het voorkomen van de bunzing, hermelijn en de wezel is naast de aanwezigheid van voldoende dekking ook afhankelijk van de aanwezigheid van voldoende prooidieren. Om die reden is bij de plaatsing en bij de controles ook specifiek gelet worden op sporen, prooi-resten en individuen van prooidiersoorten voor de marterachtigen. Het onderzoek naar kleine marterachtigen is uitgevoerd conform de "Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming" van de Provincie Noord-Brabant³.

2.5 STEENUIL

De inventarisatie bestaat uit onderzoek naar het gebruik van het projectgebied door de steenuil. Het onderzoek naar de steenuil is uitgevoerd op basis van het Kennisdocument Steenuil⁴ en bestond uit drie nachtelijke bezoeken in de periode 1 februari – 30 april. De inventarisaties zijn uitgevoerd onder voor deze soort gunstige weersomstandigheden.

² Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017.

³ Bouwens, S., 2017, Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant.

⁴ BIJ12 2017, Kennisdocument Steenuil, versie 1.0. Juli 2017

2.6 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, migratieroutes, vliegroutes en foerageergebied. Per onderzochte functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2021⁵. In verband met de omvang en het overzicht in het projectgebied worden de inventarisaties uitgevoerd in een team van twee onderzoekers. Inventarisaties die aanvangen vanaf middernacht worden uitgevoerd door één onderzoeker. Onderstaand wordt beschreven op welke wijze het onderzoek uitgevoerd wordt.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt standaard met de Pettersson D240X. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software.

In paragraaf 2.7 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.6.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 mei – 15 juli 2023 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie ronden, waarvan er één in de vroege ochtend van circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. Twee ronden zijn 's avonds uitgevoerd vanaf zonsondergang (i.v.m. kraamkolonies van de laatvlieger). Tenminste één ronde is in juni uitgevoerd.

2.6.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In de periode 15 augustus – 1 oktober 2022 zijn twee inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. Hiervan is één ronde gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van zwermdende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen van vleermuizen.

2.6.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 1 augustus – 10 september 2022 is het onderzoeksgebied onderzocht op de aanwezigheid van zwermdende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee ronden van twee uur vanaf middernacht. Hiervan is één ronde gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar paarverblijfplaatsen van vleermuizen. Tussen de twee inventarisaties is een minimum tussenperiode van tien dagen gehanteerd.

2.6.4 VLEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

Het inventariseren van vliegroutes en foerageergebied is simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd.

⁵ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2020). *Vleermuisprotocol 2021*. Oktober 2020.

2.7 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het onderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ing. ██████████ MSc, ing. ██████████ ing. ██████████ ing. ██████████ en ing. ██████████

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
03-08-2022	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Massawinterverblijfplaatsen	Half bewolkt, 2 Bft, 18 °C
25-08-2022	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen Massawinterverblijfplaatsen	Half bewolkt, 2 Bft, 20 °C
14-09-2022	05:12 – 07:12	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	Geheel bewolkt, 2 Bft, 14 °C
17-01-2023	09:00 – 10:30	Eekhoorn	Nesten	Zwaar bewolkt, 2 Bft, 3 °C
08-02-2023	18:41 – 20:41	Steenuil	Terreingebruik	Licht bewolkt, 2 Bft, 6 °C
09-03-2023	19:32 – 21:32	Steenuil	Terreingebruik	Geheel bewolkt, 2 Bft, 8 °C
03-04-2023	N.V.T.	Kleine marterachtigen	Camera's plaatsen	Vrijwel onbewolkt, 3 Bft, 8 °C
03-04-2023	N.V.T.	Boommarter/steenmarter	Camera's plaatsen	Vrijwel onbewolkt, 3 Bft, 8 °C
03-04-2023	08:10 – 10:10	Huismus	Nestlocaties	Vrijwel onbewolkt, 3 Bft, 8 °C
03-04-2023	21:15 – 23:15	Steenuil	Terreingebruik	Vrijwel onbewolkt, 3 Bft, 8 °C
03-05-2023	N.V.T.	Kleine marterachtigen	Controle camera's	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 14 °C
03-05-2023	N.V.T.	Boommarter/steenmarter	Controle camera's	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 14 °C
03-05-2023	07:08 – 09:08	Huismus	Nestlocaties	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 14 °C
25-05-2023	N.V.T.	Kleine marterachtigen	Ophalen camera's	Half bewolkt, 3 Bft, 17 °C
25-05-2023	N.V.T.	Boommarter/steenmarter	Ophalen camera's	Half bewolkt, 3 Bft, 17 °C
25-05-2023	21:37 – 23:37	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Half bewolkt, 3 Bft, 10 °C
28-06-2023	22:00 – 00:00	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Geheel bewolkt, 2 Bft, 17 °C
29-06-2023	03:25 – 05:25	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Geheel bewolkt, 3 Bft, 14 °C

3 RESULTATEN

3.1 BOOMMARTER EN STEENMARTER

Binnen het projectgebied zijn individuen van de steenmarter vastgelegd met behulp van een cameraval. Wegens het voorkomen van de steenmarter en de aanwezigheid van geschikt habitat voor verblijfplaatsen kunnen verblijfplaatsen van de steenmarter verwacht worden binnen het projectgebied. Deze verblijfplaatsen worden in het noordwesten van het projectgebied verwacht in de groenstructuren, houtwal, schuren en stapels bouw materiaal. De groenstructuren, houtwal, schuren en stapels bouw materiaal bieden dekking om te jagen en te rusten en zijn onderdeel van essentieel functioneel leefgebied van de steenmarter.

Tijdens het onderzoek naar marterachtigen zijn de appelvink, bosmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, heggenmus, houtduif, huiskat, huismus, koolmees, merel, roodborst, winterkoning, zanglijster en de zwarte kraai vastgelegd met behulp van cameravallen. De locaties van de cameravallen, de waarnemingen van marterachtigen en de locaties van de te verwachten verblijfplaatsen staan in bijlage 1 op kaart weergegeven. In bijlage 4 zijn foto's van de cameravallen weergegeven.

3.2 EEKHOORN

Tijdens de habitatscan zijn er geen (sporen van) individuen of verblijfplaatsen van de eekhoorn vastgesteld. Gedurende de boominspectie en overige onderzoeken zijn eveneens geen (sporen van) verblijfplaatsen of individuen van de eekhoorn vastgesteld.

3.3 HUISMUS

In het projectgebied zijn geen nestlocaties van de huismus vastgesteld. Een individu van de huismus is vastgelegd op een cameraval. Het leefgebied van de huismus betreft geen essentieel leefgebied vanwege het de aanwezigheid van alternatieve groene structuren buiten het projectgebied. In de woonwijk ten zuiden van het projectgebied zijn vijf nestlocaties van de huismus vastgesteld.

3.4 KLEINE MARTERACHTIGEN

Binnen het projectgebied is de bunzing vastgelegd met behulp van een cameraval. Wegens het voorkomen van de bunzing en de aanwezigheid van geschikt habitat voor verblijfplaatsen kunnen verblijfplaatsen van de bunzing verwacht worden binnen het projectgebied. Deze verblijfplaatsen worden in het noordwesten van het projectgebied verwacht in de groenstructuren, houtwal, schuren en stapels bouw materiaal. De groenstructuren, houtwal, schuren en stapels bouw materiaal bieden dekking om te jagen en te rusten en zijn onderdeel van essentieel functioneel leefgebied van de bunzing.

Tijdens het onderzoek naar marterachtigen zijn de appelvink, bosmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, heggenmus, houtduif, huiskat, huismus, koolmees, merel, roodborst, winterkoning, zanglijster en de zwarte kraai vastgelegd met behulp van cameravallen. De locaties van de cameravallen, de waarnemingen van de bunzing en de locaties van de te verwachten verblijfplaatsen staan in bijlage 1 op kaart weergegeven. In bijlage 4 zijn foto's van de cameravallen weergegeven.

3.5 STEENUIL

Tijdens het onderzoek naar het gebruik van het projectgebied door de steenuil is de steenuil meermaals roepend waargenomen in de directe omgeving. Binnen het projectgebied is de steenuil roepend waargenomen in de buurt van een steenuilnestkast. Bij de nestkast zijn tevens poepsporen aangetroffen. Tevens is het veld als jachtterrein een essentieel functioneel onderdeel van het leefgebied van de steenuil. In bijlage 2 staan de waarnemingen van de steenuil op kaart weergegeven.

3.6 VLEERMUIZEN

In het projectgebied en in de directe omgeving zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de rosse vleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In bijlage 3 zijn de resultaten van het onderzoek naar vleermuizen op kaart weergegeven.

3.6.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In het projectgebied zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. In de directe omgeving zijn eveneens geen zomer- of kraamverblijfplaatsen vastgesteld.

Tijdens het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen. Daarnaast zijn er passerende individuen van de rosse vleermuis waargenomen.

3.6.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In het projectgebied zijn geen paarverblijfplaatsen of zwermplaatsen van vleermuizen vastgesteld. In de directe omgeving zijn tevens geen paarverblijfplaatsen of zwermplaatsen vastgesteld.

Tijdens het onderzoek naar paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen zijn foeragerende en passerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de rosse vleermuis waargenomen.

3.6.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In het projectgebied is geen zwermactiviteit van vleermuizen waargenomen die kan duiden op de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats. Tijdens het onderzoek naar winterverblijfplaatsen zijn foeragerende en passerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de rosse vleermuis waargenomen.

3.6.4 VLEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

In het projectgebied is een vliegroute van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Tijdens het onderzoek zijn er een aantal passerende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Hierbij is binding met lijnvormige elementen vastgesteld. De vliegroute bevindt zich langs de bomenrij in het noordwesten van het projectgebied. Ten minste 36 individuen van de gewone dwergvleermuis zijn waargenomen op deze vliegroute.

Het projectgebied wordt in beperkte mate door de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger gebruikt als foerageergebied. In de directe omgeving zijn soortgelijke of geschiktere foerageergebieden aanwezig. Door het beperkte gebruik en de aanwezigheid van voldoende alternatieven is het foerageergebied in het projectgebied niet van essentieel belang voor de staat van instandhouding van de lokale populaties vleermuizen.

3.7 BESCHERMDE FUNCTIES PROJECTGEBIED

Het projectgebied bevat elementen welke worden benut door beschermde soorten. In tabel 2 is weergegeven welke beschermde functies zijn aangetroffen in het projectgebied.

Tabel 2: Beschermde functies

Wet natuurbescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie
Artikel 3.10	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Verblijfplaats Functioneel leefgebied
Artikel 3.5	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Vliegroute (36)
Artikel 3.10	Steenmarter	<i>Martes foina</i>	Verblijfplaats Functioneel leefgebied
Artikel 3.1	Steenuil	<i>Athene noctua</i>	Nestlocatie / verblijfplaats Functioneel leefgebied

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

Binnen het projectgebied zijn de bunzing en de steenmarter vastgelegd met behulp van een cameraval. Er kunnen verblijfplaatsen van de bunzing en de steenmarter verwacht worden binnen het projectgebied. Tevens is er een vliegroute van de gewone dwergvleermuis vastgesteld binnen het projectgebied.

In het projectgebied is een roepende steenuil waargenomen nabij een nestkast voor steenuilen. Tevens waren er poepsporen aanwezig op en rond de nestkast. Derhalve kan geconcludeerd worden dat deze nestkast als nestlocatie / verblijfplaats functioneert voor de steenuil. Tevens is het veld in het projectgebied als jachtterrein onderdeel van het functioneel leefgebied voor de steenuil.

Binnen het projectgebied zijn gedurende de onderzoeken geen (sporen van) individuen en verblijfplaatsen van de boommarter, eekhoorn, hermelijn en de wezel vastgesteld. Tevens zijn er geen nestlocaties of essentieel leefgebied van de huismus vastgesteld.

Gedurende het vleermuisonderzoek zijn geen kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen of zwermplaatsen vastgesteld.

4.2 AANBEVELINGEN T.A.V. DE WET NATUURBESCHERMING

De akker binnen het projectgebied herbergt geen beschermde functies voor flora en fauna. Er is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk voor werkzaamheden in dit deel van het projectgebied. Het grasveld en groenstructuren aan de noordzijde daarvan bevatten beschermde functies voor de bunzing, gewone dwergvleermuis, steenmarter en de steenuil. Voor aanvang van de werkzaamheden in dit deel van het projectgebied is een ontheffing noodzakelijk.

Tijdens de werkzaamheden zal mogelijk bomenkap plaatsvinden en worden groenstructuren verwijderd. De aanwezige vliegroute kan hierdoor verloren gaan. De verbodsbepalingen uit artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming worden hierdoor overtreden waardoor een ontheffing noodzakelijk is. Aan een ontheffing kunnen bepaalde voorwaarden verbonden zijn, zoals het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. Deze zullen door een deskundige ecooloog moeten worden vastgelegd in een activiteitenplan en werkprotocol.

Tijdens de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van de bunzing en de steenmarter vernield worden en individuen kunnen worden gedood. Hiermee worden de verbodsbepalingen uit 3.10 van de Wet natuurbescherming overtreden. Het is noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen voor de verbodsbepalingen uit artikel 3.10, indien de aanwezige, beschermde functies door de werkzaamheden worden aangetast. Aan een ontheffing kunnen bepaalde voorwaarden verbonden zijn, zoals het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. Deze zullen door een deskundige ecooloog moeten worden vastgelegd in een activiteitenplan en werkprotocol.

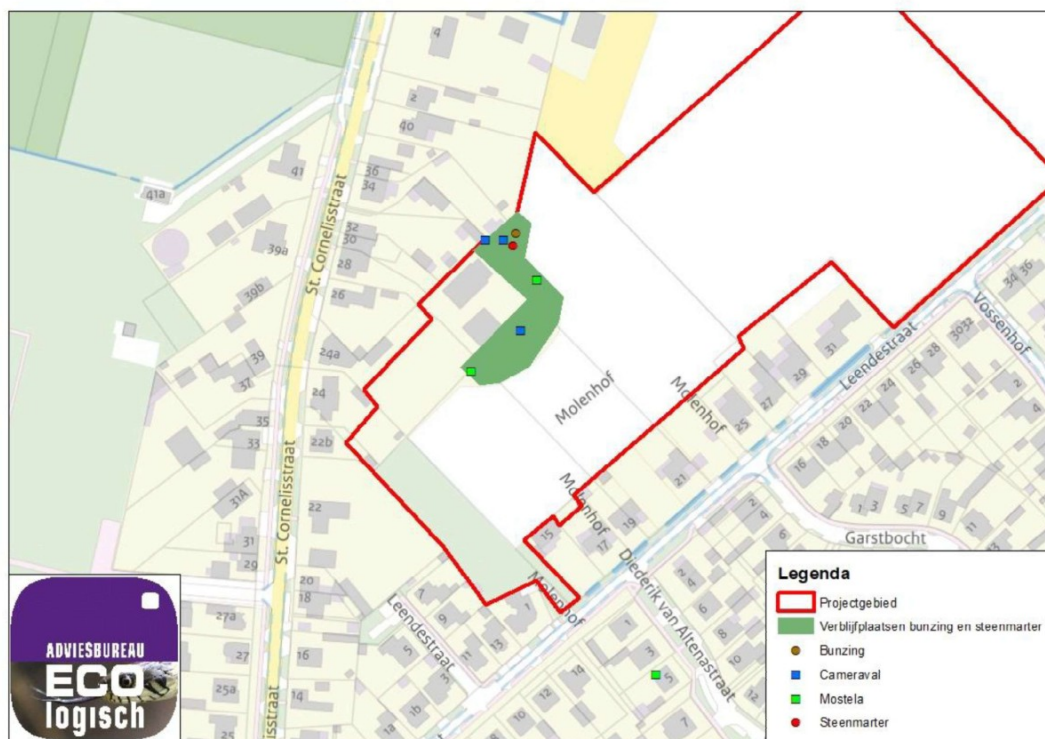
Als gevolg van de werkzaamheden kunnen de nestlocatie / verblijfplaats en het functioneel leefgebied van de steenuil verloren gaan. De verbodsbepalingen uit artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming worden hierdoor overtreden waardoor een ontheffing noodzakelijk is. Aan een ontheffing kunnen bepaalde voorwaarden verbonden zijn, zoals het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. Deze zullen door een deskundige ecooloog moeten worden vastgelegd in een activiteitenplan en werkprotocol.

In het projectgebied zijn verschillende nestlocaties van algemene broedvogels vastgesteld. Derhalve is aan te bevelen de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren (globaal maart t/m augustus). De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden, dient een aanvullende inspectie op broedvogels te worden uitgevoerd door een ecooloog om overtredingen te voorkomen.

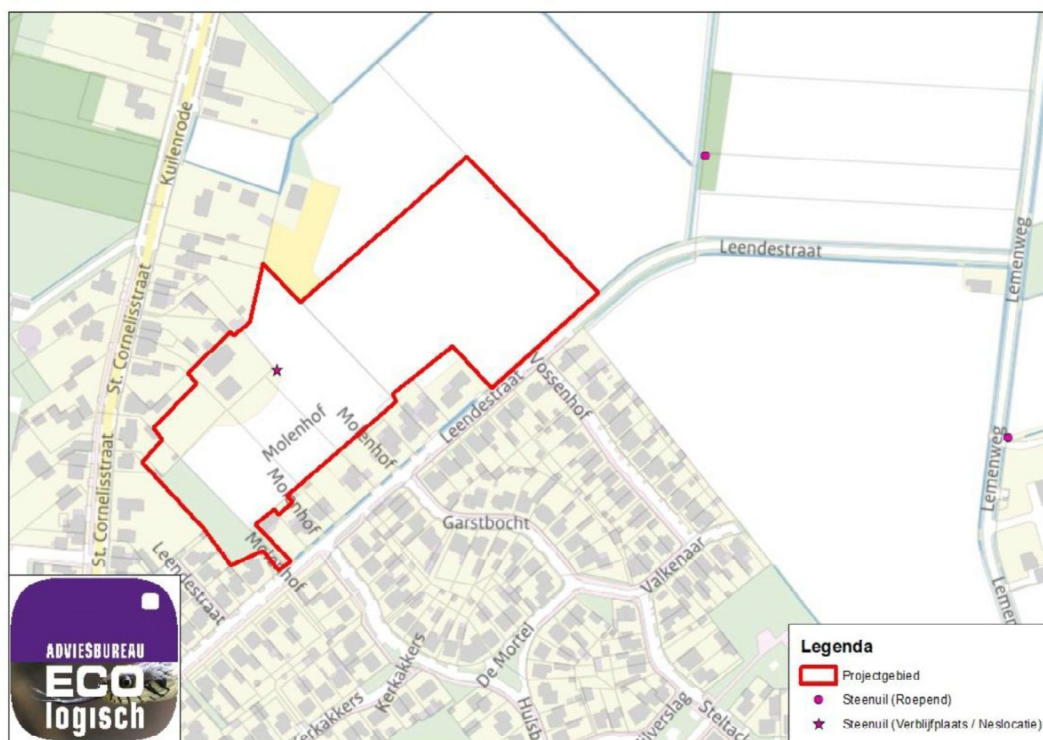
In het algemeen is aan te bevelen geen gebruik te maken van aanvullende nachtelijke verlichting. Vleermuizen kunnen door aanvullende nachtelijke verlichting worden verstoord tijdens het foerageren en passeren. Indien toch gebruik wordt gemaakt van aanvullende verlichting, dient vleermuisvriendelijke verlichting te worden toegepast met amberkleurig licht en richtarmaturen.

Er wordt aanbevolen maatregelen te treffen om het doden van (algemene) amfibieën en zoogdieren te voorkomen, zoals het uitvoeren van werkzaamheden in één richting, richting te handhaven groenstructuren, zodat fauna voor de werkzaamheden uit kunnen vluchten.

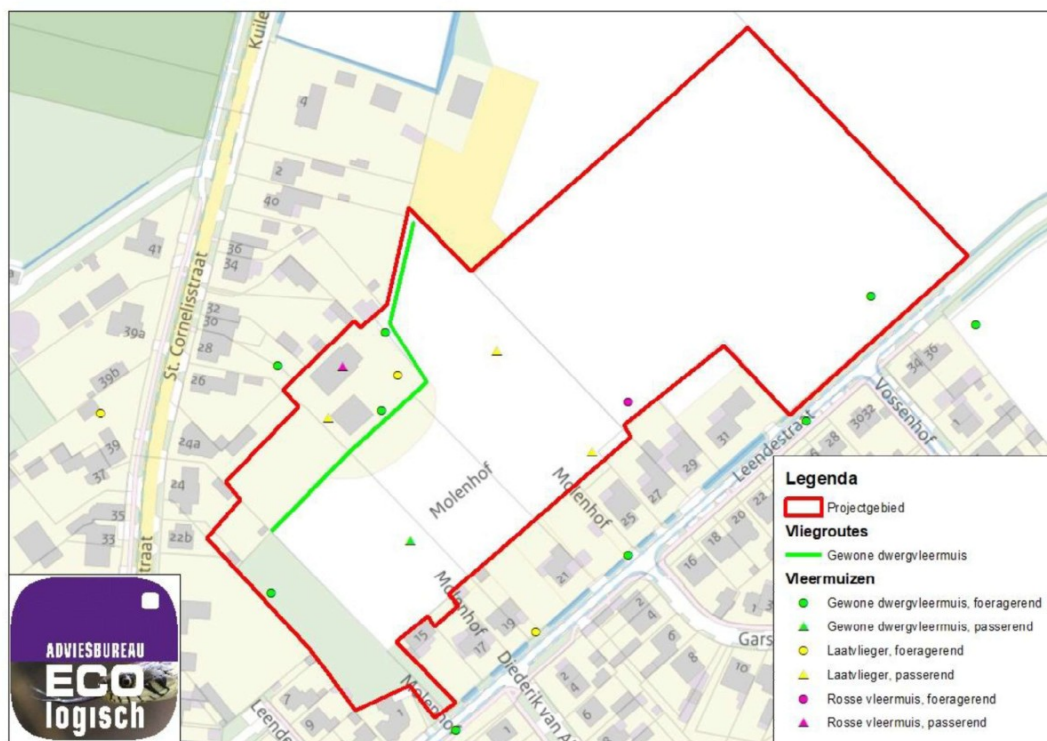
Bijlage 1: Kaart locaties cameravallen en waarnemingen marterachtigen

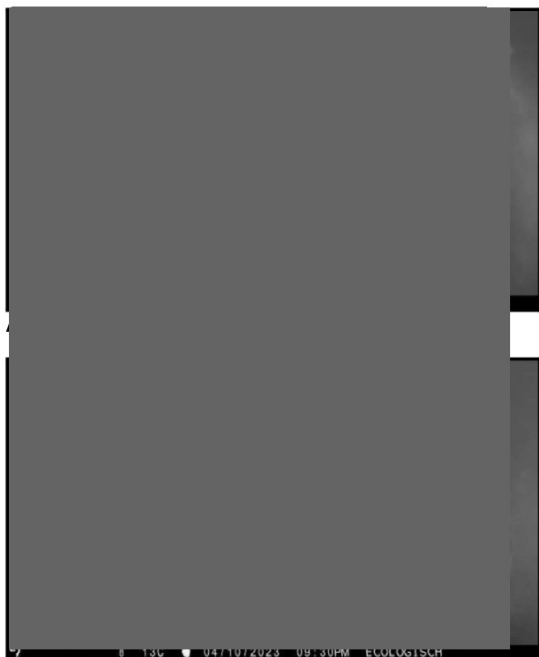
Bijlage 2: Kaart resultaten steenuil

Bijlage 3: Kaart resultaten vleermuizen

Bijlage 4: Foto's nestlocaties en verblijfplaatsen

Afbeelding 3: Egel op cameraval

Afbeelding 2: Vos op cameraval

Afbeelding 4: Steenmarter op cameraval

Afbeelding 5: Bosmuis in mostela

Afbeelding 6: Huiskat op cameraval

Afbeelding 7: Huismuis in mostela